

๖๘. ผลของโปรแกรมความสามารถของตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการป้องกัน
อันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
นางสาวจวีร์ภรณ์ อาจสาธิต โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโพธิ์

บทนำและวัตถุประสงค์

อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นพื้นที่การเกษตรกรรมที่สำคัญ และพบว่าเกษตรกรมีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์ใช้โปรแกรมความสามารถของตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็น การวิจัยแบบกึ่งทดลอง

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ ๔๐ คน คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย ระยะเวลาศึกษาช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ ถึง เมษายน ๒๕๕๕ วัดผลก่อนและหลังการทดลอง โดยกลุ่มทดลองคือเกษตรกรตำบลโพธิ์ ได้รับโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์จากทฤษฎีความสามารถของตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นระยะเวลา ๑๒ สัปดาห์ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบคือเกษตรกรตำบลน้ำคำได้รับการ ตามปกติ เก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ในหมวดการรับรู้ ความคาดหวัง การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ ๐.๗๕, ๐.๙๐, ๐.๗๖ และการตรวจวัดระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส สถิติเชิงพรรณนาใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป และสถิติเชิงอนุมาน ใช้ Paired t-test และ Independent t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

ผลการศึกษา

พบว่า กลุ่มทดลองเป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๗.๕๐ อายุเฉลี่ย ๔๕.๒๕ ระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ ๗๒.๕๐ และมีการใช้สารเคมีนานเฉลี่ย ๖.๓๓ ปี ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบเป็นเพศชาย ร้อยละ ๘๐.๐๐ อายุเฉลี่ย ๔๗.๗๕ ระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ ๘๕.๐๐ และใช้สารเคมีนานเฉลี่ย ๙.๐๗ ปี หลังให้โปรแกรม กลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม และการปฏิบัติตนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี เพิ่มขึ้นมากกว่า ก่อนการทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < ๐.๐๕$) ส่วนผลตรวจวัดระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส พบว่า กลุ่มทดลอง หลังการทดลองเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส ร้อยละ ๘๒.๕๐ อยู่ในระดับปลอดภัย และระดับเสี่ยง ร้อยละ ๑๒.๕๐ ในกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส ในระดับไม่ปลอดภัย ร้อยละ ๕๗.๕๐ ระดับเสี่ยง ร้อยละ ๔๐.๐๐ และระดับปลอดภัย ร้อยละ ๒.๕๐

สรุปและข้อเสนอแนะ

โดยสรุป โปรแกรมที่ประยุกต์ใช้ความสามารถของตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม จะช่วยให้เกษตรกร ในอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรไปในทางที่ดี สามารถนำโปรแกรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในเกษตรกรกลุ่มอื่น ในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน